

**Дунзэ Адыгэ Хасэм ия VIII-рэ Зэфэсэу чъэпыогъум и 3-м
Мыекъцапэ щыкющтыйн хэлажьэхэрэм шүүфэс ятэхы!**

WWW.ADYGOICE.RU

Адыгэ макъ

Голос адыга

WWW.ADVGOV.RU

ТЫЗЭКЬОТМЭ - ТЫ
1923-рэ и
Пъз
щепъэжъаьгэу къ

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

№ 194-195 (19456) МЭФЭКУ. ЧЬЭПЫОГЬУМ и т. 2009-өэ илрэс

● ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИЛЭП

77

Дунэе Адыгэ Хасэм ия VIII-рэ Зэфэс хэлажъэхэрэм афэкЮ

Лъйтэнэгъэ зыфэсшырэ ныбджэгъухэр!

Адыгэ чыгыу хъак! Эхэмк! Э нэгүүхыгъэү ѿтым гүфээнэгъэ хэлтээ шүүфэс кыншинаас хүчлийн түүхийн эзэнтүүлэлтэй болгоход бий.

Дунээ Адыгэ Хасэм ия VIII-рэ Зэфэс ти-республикэ ишыИэнэгъэ имызакъоу, зэрэ Темир Кавказэу яобищественнэ ишыИакИкэ мэхъянэихо зийЭ хъульэ-Илагъэу щыт. Мамырныгъэм, къошиныгъэр гэвьютегъэным, зэдэлэжсээнэгъэм ыкИх хэгъэгүхэу адыгэхэр зышипсүхэрэм азыфагу лъенкэ зэшиЦуныгъэ ильччным зэкИми тызэрэфбанэрэм изынхуватчу ар щыт.

шыхъатэу ар щыт.
Дунээ Адыгэ *Хасэм* *Юфиш*энныхоу зэ-
шГуихырэм лъэнкым ишэн-хэбээ даххэр
гъэнитэгъянхэмКэ, гъэсненгъем, культу-
рэм алъэнкыюКэ тыйзэрээдэлэжээштэм
ильтэнкыуакЛехэр къыххыгъянхэмКэ, лъэн-
кыр къэгъэнимжисгъянхэмКэ ыкИ хэхъо-
ныгъэе егъэшигъянхэмКэ ишГуагэе къызыэр-
кЮштим синхъа тель.

*Ныбдэжэхэй лъанІэхэр, исауныгээ пытэ,
насын, ѹылЭкІашэй шүүнІэнэу, шүүнгүхэль
дахахар ктынчид хадгах чинхүү шүүнгэсэг!*

Адыгэ Республикаим и Президентэу ТХЪАКЦУШЫНЭ Аслын

Чъэптыогъум и 1-р – зыныбжъ хэкіотагъэхэм я Дунэе маф

**Заомрэ Йофи Іэнүмрэ яветеранхэу,
нахынжъэм яЛыкІохэу льтэтэныгъэ
зыфэтийхэрэр!**

*Зыныбжь хэкІотагъэхэм я Дунэе
мафэ фэшІтышъүфэгүшІо!*

мээрээ энэ түүхий бүрэсгүйцэвэртэй:

Тинахызыжсъэм ашIагъэр, афэукIочIы-
гъэр егъашIэми тицыгъупиштэп. Зэо
ильясхэм шьо тихэгъэгү ишъяхвафты-
ныгъэ къышуухъумагъ, псэемыблэжсъэу
тылым ишъущылэжсъагъ, КэлэцIыкIухэр
ыкIи пхъорэлъфхэр шъунIугъэх, шъу-
зышъяхвасыжсъигъэт Урысыер дунэе хэ-

Тилъаркъ ихабза анахъ дазъухар къз-

шъуухъумэхээ, шИэнгъэу шъуиIэмэшъишиIэнгъэ опытре ныбжсыыкIэхэмээральынсъугъэIэссыщтым непи шъуделажсъэ.

ШыилДыхъүжыныгъэ, шыигукІэгъу, шыищПагъэ, тиреспубликэ гупсэрэ ти-хэгъэгурэ нахь зэтгэйинсыхъягъэ хүн-хэмкІэ зэшЮашухырэ пистуми апае инэу-тышиффэрэз.

Псауныгъэ пытэ, мэфэкI гүүхуагъэ,
наасып шъуиIэнэу, къышыупэблагъэхм,
шъигупсэхэм яфзбагъэ зэхэшиуиIэнэу
шъуфтэло! ТичынIэгъу лъанIэхэр, шлоу
шыIэр зэкIэ къыжсъудэрхьу!

Адыгэ Республикаим и Президентэу ТХЪАКІУШЫНЭ Аслын

**АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КЪЭРАЛЫГЬО
СОВЕТ — ХАСЭМ И ТХЬАМАТАЭУ
Английский ИРАНОР**

ЮФЫГЪУАБЭМЭ АТЕГУШЫАГЪЭХ

**Тыгъусэ, Йоныгъом и 30-м, АР-м иминистрэхэм я Кабинет
игъеклотыгъэ зэхэсигьоу илгээж тхамэтагьор щизэрихьягь АР-м
и Премьер-министрэу Күумпїыл Муратэ. Зэхэсигьом хэлэжьагъэх
федеральнэ инспектор шъхьаэу Лынгүжье Адамз, АР-м и Къэра-
лыгьо Совет — Хасэм и Тхаматэ игуадзэу Сапий Вячеслав, му-
ниципальнэ гъэпсыкіэ зиэ район ыкїи къэлэ администрациехэм,
куулыкъу ыкїи ведомствэ зэфэштхъафхэм япащэхэр, нэмыкїхэр.**

Повесткэм щагъэнэфагъэхэм атегузынхэр рамыгъяжээ. Право фэмыхьоу аштэмэ нахьышю алтын тагь.

Нэүжүм игъэкштигээр зытегу-
щылагъэхэм ашыць республикэм ит-
еджапIэхэр 2009 — 2010-рэ ильэс
еджгэум зэрэфхэзьырхэр. Нахын-
пекIэ ашь мыйзэу-мыйгоу зэрэтегуущы-
лагъэхэр, щыклагъэхэр мыймакIэу
кызыэрэнэфхагъэхэр, ахэм ядэгъэ-
зыжынкIэ республикэм ишаць уна-
шьо кызыэришьыгъагъэр Премьер-
министрэм кыхигъэшыг. Шэнэ-
гээрэг тээсэнгээрэкIэ министрэм
кызыэриугагъэмкIэ, еджапIэхэм
я процент 98,8-р фэхьзайруу ильэ-
сыкIэ еджэгъуррагъэжьыг.
Арэу щитми, щыклагъэхэр щыIэ-
хэу кыхигъэшыгъэх. Ахэм нахь-
и гэжкштигээр затегуущыIэхэм ыуж,
ядэгъэзыжын псынкIэу ыуж ихан-
хэу ар зипшьэрлихэм Правитель-
ствэм ишаць къафигъэпытагь. Рес-
публикэм икъалэхэмрэ ирайонхэм-
рэ язэтгээпсыханкIэ зэнэкьюкоу
2008-рэ ильэсэм зэхашгэгъагъэм
кIэухэу фэхьугъэм щигъэгъозагъэх
псэольэшынымкIэ, ЖКХ-мкIэ ыкыI
гьогу хызымэтимкIэ министрэу Ва-
лерий Картамышевым. Ашь кызыэ-
риугагъэмкIэ, Адыгэкъалэ мы зэнэ-
кьюкум амэрэ чытырш щибуытыгь,
Мыекуутагь яланэрэ хууль, Шеуджэн

рэ ильясым чыпэ валовэ продукцием (ВРП) зы процент, 2011-рэ ильясым проценти 2,6-рэ, 2012-рэ ильясым проценти 3 — 4 хэхжэйнэу ары зэрэгжүүнэфирэр. Нэүжым отраслэ пэпчь прогнозэу фашыгээр министрэм кызэттирифыгь.

Джаш фэдэу зэхэсгүйгээ хэлжьеэрээр игъэкшгээ зытегуши-лагъэхэм ашцыгих гъэстинипхээ шхьуант! Эм исетьхэр кымэфэ уахьтэм зэрэфхэхэзьрхэр, ар зыгъеф-дэхэрэм ыпкэ кызэраратырэр, рес-

Проектын нэгусэ зыфхыхүм ўуж, зэхэсгүйц хэлжээхэрэм упчэхэр къатыгъэх, яептык! Эхэр къыралотык! Йыгъэх ыкчи зэхъюк! Йыныгъэ публике гъэзитиоу «Адыгэ ма-къэрмрэ» «Советскэ Адыгейимрэ» як! Этхэн зэрэхэшгэгъэштыр.

Правительствэм ипащэ ветеранхэм аукалагъ

Ионыгъом и 29-м АР-м и Премьер-министру Къумпыл Мурат ветеранхэм я Урысые организации и Совет итхаматэу Дмитрий Карабановым зэлдэгээ дырилагъ. Аш хэлжваагъэх Краснодар краим иветеранхэм я Совет итхаматэу Николай Горовоир, аш игуадзэу Михаил Шибановыр, Адыгейм иветеранхэм я Совет ипащэу Генрих Барташук, аш игуадзэу Хьапэкэ Налбый, хыдзэм иветеранэу АР-м исхэм я Совет итхаматэу Тхагъэпсэу Мэджидэ, Хэгъэту зэошхом иветеранэу Григорий Кошковыр. Джащ фэдэу мы зэлдэгээ хэлжваагъэх АР-м иминистрхэм я Кабинет хэтхэр.

Къумпыл Мурат АР-м и Президент ыкыи Правительствэм хэтхэм ацлэгээ пстэумэ апэу хыакэхэм шүфэс къарихыгъ. Акычакэлэ, ячаныгъекэлэ, ялофшагъекэлэ къэралыгъор зэтэзыгъэуцожыгъэ ветеранхэм яеплыкэлэ, уасэу къафашырэм сидигъоки мэхъянешхо зэрратырэр аш ипсалэ къышыхи-гъэшгъы.

— Ветеранхэр сидигъоки и пстэумэ анах чаных, — ыуагъ. — Республиком щыэшшувыхэрэм, неущ шэгъэн фаехэм ахэр нахь егъегумжых, Прави-

тельствэм льэбэкьюу ыдзыхэрэм альэппльэх. Арышь, шушишошихэм тядэуным, къыдэлтыгъэнхэм, къыташуулохэрэм такыкэлэдэуукынным тыфхъязыр.

Республикэм икономик изытет, хъхоньонгъэу Ѣылхэм къэклэу къягушыгъээз, кризис нахь мышыиэми, социалнэю Иофхэм аэлчагъэхъащым къызэрэща-мыгъекагъэр, ветеранхэм альэныкъоки пшъэрыльеу ялхэр зэргэцэлжээштхэр къыуагъ.

Дмитрий Карабановым апэрэу Адыгейм къызэрэлжээр, нахьи-пэкэ ежь ынэгу къыкыгъэуцо-штыгъэмрэ къызэсым ыльэгъу-гъэу, зэрихынгъэлжээр зэрэзтэ-къыхэр къыхигъэшгъыгъ. Уры-саем игупч пчыгъэу псуэру регионхэм ячылакэлэ ёншагъэ-гъуазэм ашлойгоу къызэрэлжээхъэр, ау Адыгейм щильэ-гъуагъэр «глубинжэ» пчыгъэу къызэрэлжээгъэр, къэбзэнэ-гъэу псуэлжээм адэлтыр, губгъо-хэр зэрэдаххэр, хъалэлеу цыифхъэр зэрэпэгъокыгъэхэр зэригъэ-шэгъуагъэр, зэригопагъэр кийгэхъыгъ.

Краснодар краим иветеранхэм я Совет итхаматэу Николай Горовоиром гүшүйэр зештэм, республикэм краимэр зэхэмтыжыхэми, зыпареки зэгочыгъэ зэрэмхынгъуагъэр, яветеран-

хэр бэрэ зэрэзэхахъэхэр, зэгү-рынонгъэ-ныбджэгъуныгъэ ин азыфагу зэрильыр къыхигъэ-шыгъ, тапэкли субъектитум аш фэдэ зэфыщытыкэлэ ялэнэм зэра-фэлжээу ежхэри зэрэхэл-жэштхэр къыуагъ.

Мы мээф дэдэм, нахь клаасу, Правительствэр зычээт Унэм ветеранхэм пленум Ѣырьагъ. Аш хэлжваагъэх УФ-м и Къэралыгъо Думэ АР-мкэлэ идеупутатэу Хъаджэбыекю Руслан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэ игуадзэу Сапый Вячеслав, министрхэм я Кабинет хэтхэр. Лъяпкэ зэфэшхъафыбэ зэрыс республикэм зэгүрьоныгъэу ыкыи ныбджэгъуныгъэу илтыр гээштэгъэнэмкэлэ ветеран организацихэм пшъэрыльеу ялхэм, ахэр гэцэлжээгъэ зэрэхуущтим тегушигъагъэх. Иофхъо шъхьайэм нэмэсихээз, общественнэю Иофхэм ялхынгъуахашынхэрэм, субъектитум азыфагу мамырьыгъэ ильным, ныбжыкэхэм патриотиз-магъэ ахэлжээу шугъэнхэм чанэу зэрэлжэхэрэм афэш АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм Краснодар краим иветеранхэм яорганизации хэтхэм ёнштхуу тхылзэу афигъэшшошагъэр Сапый Вячеслав аритыжыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Кіэлэгъаджэхэр агъешшуагъэх

Кіэлэгъаджэхэм я Мафэу къэблагъэр эхуулжээ Ионыгъом и 29-м АР-м и Къэралыгъо филармоние торжественнэ зэхахъэ Ѣыкыуагъ. Лъяпкэ проекти «Гъэснэгъэм» къыдыхильтээрэ зэнэкъокум Ѣыткыуагъэхэм аш къашыфэгушшуагъэх, ахьшэ шүхъафтынхэр къашаратыжыгъэх.

Мэфэкэлэхэм хэлжваагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ, аш игуадзэу Алексей Петрусенкэр, АР-м гъэснэгъэмрэ шэнэгъэмрэлжээ иминистрэу Беданыкъо Рэмэзэнэ, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет итхаматэу Удьыкэ Юрэ, АР-м и профсоюзхэм я Федерацие итхаматэу Устэ Русланэ, муниципальнэ гъэпсыкэлэ зиэ къэлэ ыкыи район администрациихэм япащэхэр, Кіэлэгъаджэхэр, нэмэйхэр.

Мэфэкэлэхэм хэлжваагъэх Беданыкъо Рэмэзэнэ къызэшүхизэ, Кіэлэгъаджэхэм я Мафэу къэблагъэрээрэзмкэлэ къафэгушшуагъ. Кіэлэгъаджэхэр нравственнэ культу-рэм зэризехакюхэр, ахэм ялофшэн фэшшикъэхэу ильэс пчы-гъэрэ зэрэлжэхэрээр къыуагъ. Кіэлэпшү ыкыи Кіэлэгъаджэхэр дэгъухэр ягъэснэгъэмрэлжээ республикэм иучрежденихэм зэра-щылажхээрэр, ахэм «агу етыгъэу» ялофшэн зэрэгэцакжээрэм ишшуагъекэлэ, гъэснэгъэм хэхоньгъэхэр зэришхырэр игу-щыи къышыхигъэшгъы. Псау-ныгъэ пытэ ялэнэу, яунагъохэм мамыр арлынэу, ялофшэн гъэхъягъэхэр Ѣашынхэу Беданыкъо Рэмэзэнэ Кіэлэгъаджэхэм къафэлжэуагъ.

Нэужым Къумпыл Муратэ АР-м и Президент ыкыи Кіэлэгъаджэхэм ямэфэкэлэ ишшуагъекэлэ, гъэснэгъэм хэхоньгъэхэр зэришхырэр игу-щыи къышыхигъэшгъы. Псау-ныгъэ пытэ ялэнэу, яунагъохэм мамыр арлынэу, ялофшэн гъэхъягъэхэр Ѣашынхэу Беданыкъо Рэмэзэнэ Кіэлэгъаджэхэм къафэлжэуагъ.

Аш ыуж Къумпыл Муратэ анах кіэлэгъаджэхэр дэгъухэрэу лъяпкэ проектихэм къыдильтэгэрэ зэнэкъокум теклоныгъэр къы-щыдэзыхыгъэхэм УФ-м гъэснэгъэмрэ шэнэгъэмрэлжээ и Министерствэ иштхуу тхылхэмрэ ахьшэ шүхъафтынэу сомэмини 100 зырызрэ аритыжыгъэх.

Зэнэкъокум теклоныгъэр къыщыдэзыхыгъэу Мыекъо-пэ районым игурыт еджапэлэу N 8-м урысызбээрэ литерату-рэмрэлжээ икэлэгъаджэхэр Сергей Цыганковыр къягушыагъ. Лъяпкэ проектэу «Гъэснэгъэм» ишшуагъекэлэ Кіэлэгъаджэхэм ялофшэн гъэхъягъэхэр зэрэшашыхэрэр, гъэснэгъэм нэмэйхеклюлакэхэр къызэрэфагъотырэр

къыуагъ. Кіэлэгъаджэхэм сэнххватым зырлажжэрээр ильэс 5 нахь мыхъугъэми, республикэм ианах кіэлэгъаджэхэр дэгъухэм ясатыр зэрэхэтэр зэригупэр ыкыи ялофшэн гъэхъягъэу Ѣашынхэу къягжжагъэу зэрэштыр игу-щыи къышыхигъэшгъы.

Нэужым Устэ Русланэ Кіэлэгъаджэхэм ямэфэкыи къа-фэгушшуагъ. Еджапэлжэхэм ягумэ-кыгъохэм зэрэшагъуазэр ыкыи ахэм язэшшохын нахь зэрэлжэштхэр къыуагъ. Профсоюзым ялофшэн зиэ ишшуагъекэлэ шүхъафтынэу къафашыгъэхэр ветеранхэм аритыжыгъ. Псау-ныгъэ пытэ ялэнэу, шоу Ѣырь зэ-кэлэ къадххуунэу ар къафэлжэ-шагъ.

Нэужым Беданыкъо Рэмэзэнэ АР-м гъэснэгъэмрэлжээ и Министерствэ иштхуу тхылхэмрэ ахьшэ шүхъафтынэу сомэмини 30 зырызрэ зэнэкъокум дэгъую зыкыщызгъэлжэгъогъэхээ икэлэгъаджэхэм аратыжыгъ.

ДАУТ Аңжел.

Сурэтыр Іашынэ Аслын къытырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Шэуджэн районым унэ-коммунальнэ хъызметэм хэхоньгъэ Ѣыгъэшшыгъэным иахышихээштээ, ильэсбэ хуугъэу гутиныгъэ фырилэу Иоф зэришээрэм ыкыи къызыхъуагъэр ильэс 50 зэрэхъурэм афэш Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылзэу фагъэшшошагъ Хъуажъ Аслын Батырбый ыкъом, Шэуджэн районымкэлэ МП-у «Жилкомсервис» зиғиорэм идириектор.

Наркотикхэм зэрэшшуеклощтхэм тегущыагъэх

Адыгэ Республикэм иправэхъумэкю органхэм япащэхэмрэ АР-м псауныгъэр къеухъумэгъэ-нымкэ и Министерствэ иллыклохэм зыхэл-жэгъэхэ координационнэ зэхэсгыгъ мы мафэхэм АР-м и Прокуратурэ зычээт унэм Ѣыкыуагъ. Иофыгъо шъхьаиэу аш къышалтгыгъэр наркотикхэм хэбзэнчээу ягъэзекон епхыгъэ бзэджэшшагъэхэм альэнхыкъоки непэ республикэм иофхэм язытэт зыфэдэр ары.

Пэублэ псальэ къышызэ АР-м и Прокурор шъхьаиэу Сергей Охлопковым къызэ-рэхжэшшыгъэмкэлэ, 2009-рэ ильэсм иапэрэ мэзих наркотик зыхэль вещество киллограмм 20 фэдэз республикэм къащыкырахыгъ. 2008-рэ ильэсм мыш фэдэ иуахтэе егъэшшагъэмэ, мыльэнхыкъомкэлэ бзэджэшшагъэу зэрахьагъэр мыгъэ процент 17,6-кэлэ нахь макэлэ хуугъэ. Мыш дэжымыр Прокурорым къызэриуагъэмкэлэ, милицием икъулыкь-шэхэм ялофшэн зэрэхэшшээрэдэгээзэнэу зэрэшмытим къыхэйкыи къэлэгъаджэхэм ягъэунэн-фын хэпшыкъиэу къыкычыгъ. Гүшүйэм пае, республикэм ирайонхэм ашыиэ правэхъумэкю органхэм наркотикхэм альэнхыкъоки мэзихым къыкъоцлэ бзэджэшшагъэу 84-рэ ныиэп агъэунэн-фыгъэр, ар блэкыгъэ ильэсм егъэшшагъэмэ, процент 23-кэлэ нахь маки.

Зигутуу къэтшигъэу уахтээм къыкыи нэбгыри 150-мэ яхлыгъэ уголовнэю Ифи 144-рэ судым Ишкагъэхъягъ. Аш Ѣашыи Ифи 113-мэ ахэлжээгъахэх, нэбгыри 117-мэ уголовнэю пшъэдэкыжээ арагъэхыгъ.

Прокурор улэлжээкүнхэу Адыгейм Ѣашыи зызэхашагъэхэм

ТХЬАРКЬОХЬЮ Адам.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр гүхэйкышихъо фэхтхуаусыхэх Федорко Петр ыкъом, Адыгэ Республикэм Ѣашыи зыфхэм ялофшэн ягъэгъотыгъэнымкэлэ Къэралыгъо къулыкъум и Гъэйорышилэ ишшуагъэу ашыгъэх.

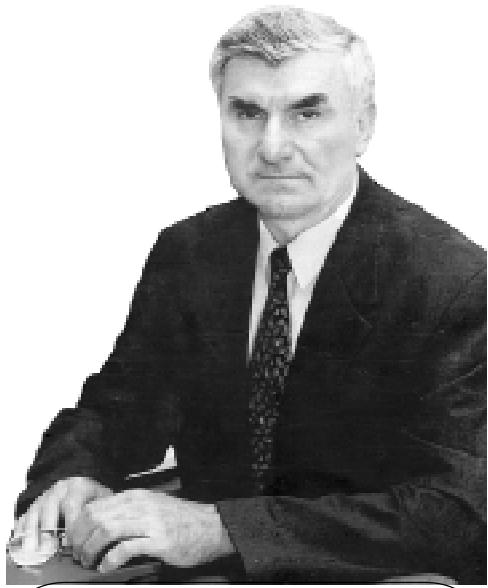
Адыгэ Республикэм къырамышэнхэм ыкыи ахэр зыхэльхэр къышамыгъэ-кынхэм пае, аш епхыгъэ бзэджэшшагъэхэм ягчыгъ. Гүшүйэм пае, республикэм ирайонхэм ашыиэ правэхъумэкю органхэм наркотикхэм альэнхыкъоки мэзихым къыкъоцлэ бзэджэшшагъэу 84-рэ ныиэп агъэунэн-фыгъэр, ар блэкыгъэ ильэсм егъэшшагъэмэ, процент 23-кэлэ нахь маки.

Зигутуу къэтшигъэу уахтээм къыкыи нэбгыри 150-мэ яхлыгъэ уголовнэю Ифи 144-рэ судым Ишкагъэхъягъ. Аш Ѣашыи Ифи 113-мэ ахэлжээгъахэх, нэбгыри 117-мэ уголовнэю пшъэдэкыжээ арагъэхыгъ.

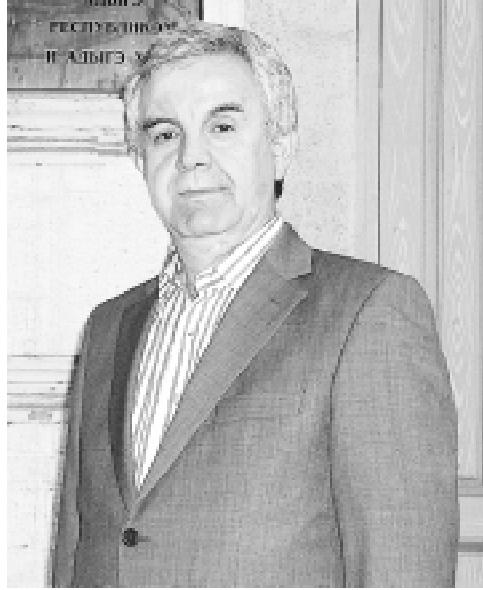
Адыгэ Республикэм къырамышэнхэм ыкыи ахэр зыхэльхэр къышамыгъэ-кынхэм пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние игенеральнэ директор ышыпхъо Гъукэлэл Вибрэт Цыкыкүжье ишшуагъэу ашыгъэх.

Къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» зиғиорэм ялофшэнэхээштээ ашыкъоху фэхтхуаусыхэх Хъот Заур Цыкыкүжье ишшуагъэу ашыгъэх.

Дунэе Адыгэ Хасэм ия VIII-рэ Зэфэс Адыгэ Республике идлегатхэр

Джарымэ Аслъан

Едыдж Мэмэт

Бэгъушъэ Адам

Кэргмит Мухьдин

ДЭРБЭ Тимур

Погружение в Кызыбэч

1

Мыжъужьеэр осхэр Фышт къущыхъэм тельых,
Игъаиэ Тхъэм къыхъэ ышыгъэу,
Исыджи ом хэкюкагъэу,
Тыжъынэу уашъом къыхъэлты.
Тыгъэм пэжъыурэ ос шъхъашъор
Тельашъокэ зыщимигъехъоу
Бгъэжъыихом къеплыхъэ уашъор,
Къущыхъэтхыри изы нэплъэгъоу...

Мышт тыгъэр щетысэхъижъэрэп,
Мышт уахътэр щылтыкютэжъэрэп,
Дунэе тхъагъом итеплъэу,
Цыф пэнчын итугъэ-гухъэлъэу,
Мы чыпээр джы къэнэжъыгъ,
Гъэ пчъагъи щызэтхъуагъ.

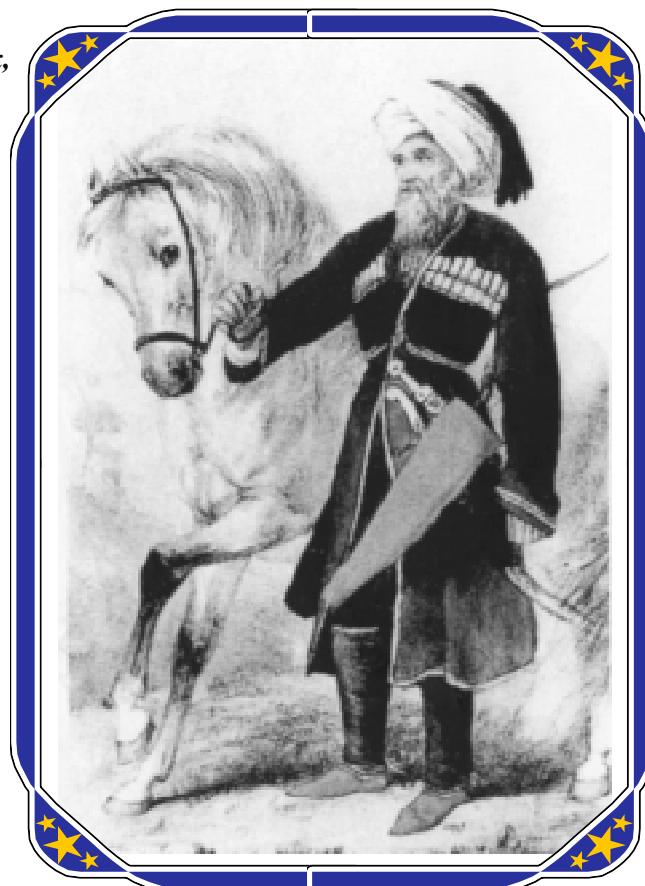
2

Гъэ пчъагъэ къиззеникэу
Фышт кыб къидэкли шыудзэр:
Шы фыжъым тесир Лыхъужъс,
Шэрэлтыкъо Тыгъужъыкъо Кызыбэч,
Биньжъыэр ильэс токлии,
«Ятшхор Емыцэкъу,
Аш ыкъор Тыгъужъс,
Тыгъужъыкъо Кызыбэч,—
Мэзахэр еугъозы,
Мэзагъохэр итанджъишъхъ,
Ибзашъхъэ щымыутэу
Шээтихъукэ мэтэрэзы,
Штоигъокэ епсыхъижъы...»

Шыудзэр
Пэуцу пыидзэм,
«Черкесием и Аслъаныр» япацэу,
Ошыапацэм къашъхарэкюшы.
Дзэклы ишыблыр къепсихы,
Чышихъашъор агъекэзээ.
Ахэр шъхъафитых. Лыгух!
Ахэр щылычы нэгүх!
Яльэнкъы пае мэзаох,
Ячыгу пае мэфхых!

Абыны пыидзэр даубытэ,
Мины пишыклюу къалытэ,
Мэшило устхъохэу афельых,
Пыидзэр зэхажупкюатэ,
Чэтапхэр лыкэ агъэлтьых.

3
Минрэ шыблырэ токлииширэ пишыклюблэрэ ильэс,

Нашъхъэ осыр ржхватэу, шъабэу къышесы,
Къоджэ шагъом ышыхъагъ ар щэхъе,
Кушъэм ильэу сабыри дэхъе.

Ным гъэшиабзэр ашт къифыхещы,
Чицым мафэр къыптытэу зэблещы,
Шэрэлтыкъомэ лыхъужъс къафэхъу,
Насын иту Тыгъужъс къышхъу!

Насын иту ашт, аштымыгъупишу
Бкъо клас саугъэтэ хъущт.
Зыщыщ лъэнкъым шъхъашъ къифиишэу,
Гъэшил пчъагъэмэ апхырыкыщ.

Къущыхъэ тюакюэм Адэгuri дэчъы,
Нашъхъэ ечъо, сабын пэгъочы,

Аш щенсихъэ Кызыбэч, щегъепскы.
Разэ фэхъу лы хъущтыхы йаплы.

Испы уалы дедзые лъагуу,
Ошхынс жыгъырбэу Чым къытэфээжъэу,
Зэрдээжъэу берэ цыфыгур,
Шуигъэбылъэу загъор гъогур.

Тыгъужъс иту калэр лэбланэу,
Пэзэмблэу хъугъэ Кызыбэч.
Фышт гүунакъэмэ защишихунэу,
Блкъышъолкы калэр щылтыч.

Урысыдзэмэ пчыкэ афэхъуу,
Черкес хэкум ар и Аслъан!
Лыгур зиээмэ янэфышиагъоу
Сэ ихыгъэр аш щенсан.

Беллы фэдэ зекюллы пчъагъэ
Аш илгыгъэ ыгъэшэгъоцт,
Генералмэ янэнцы тхыгъэ,
Бэрэ ыцээ къыхэфээжъыцт.

Аш пицинальхэр фызэхалхъагъэх,
Щытхъоу пылтыр йотэжъыгъуай,
Бгъэхъагъэхэр къиднэсъыжъэх,
Зы иэбгырэм фэлъэгъуай!

Арэу щитми, ар лы пхъешагъ,
Щэрээри аш щышиагъ,
Теконыгъэр гъусу иагъ,
Адыгэгур къичимынагъ.

Уэгъихыр пкъышъолым тельэу,
Гъэ токлиицир зэринэкыгъ,
Лы ес дэдэу зэуаплэм гутэу,
Идзэклы илээ итигъ.

4
«...Кызыбэч къызынэсмим,
Чэтэку машюу
Къаҳэлдыкыи,
Корнэгум ашуюкыи,
Күшүтманэр къашигъ.
Блъапишэ щэ хэлъэу,
Кызыбэчы бэнкъанэр фагъашю,
О шашю мэшии,
Ичэтэ къызырихыкэ,
Чаныдже мэзэхац,
Пкъыжъымафэки пкъыжъ хъафынч...»

Гушыап

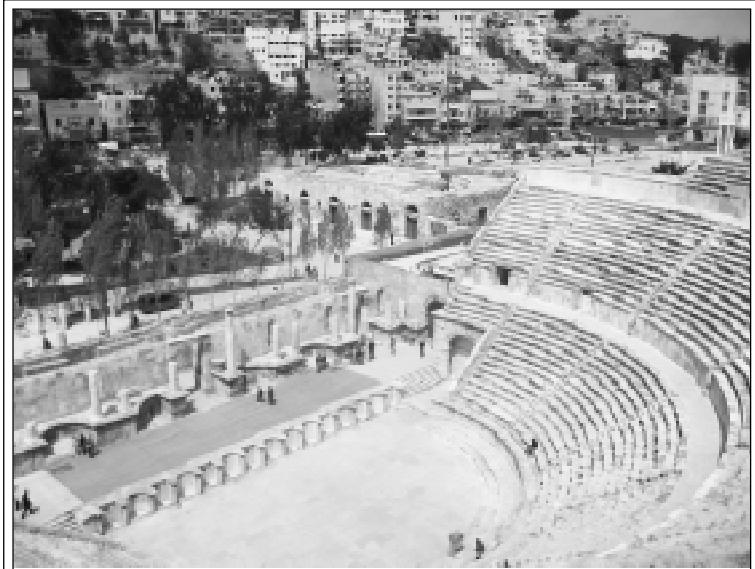
Іэкыб къэралыгъохэм къарыкыжэу адыгэ чыгум къэзыгъэзэжырэ тильэпкъэгъуҳэм афэгъэхыгъэ къэтынэр сшынэу сгу къызэкыим, ащ цэу фэсшыщым бэрэ сылышмыхъуҗэу «Лъэпкъ лъэмыйджыр» къыхэсхыгъагь. 2003-рэ ильэсийн шышхъэдум иапэрэ мафэ тифэу аперэ кыдэкыгъор эфирим къи-хъэгъагь. Къухъэм цэу фэпшырэм ельтыгъэу игъогу рукощт зэралорэм фэдэу, «Лъэпкъ лъэмыйджыр» гъунапкъэхэр зэпичхи, Іэкыб къэралыгъо зэфэшхъафмэ ашыпсэу-

рэ тильэпкъэгъуҳэм танэсыгъ, ахэм ящиЭкъ-псэукъэ зыфэдэр, тильэпкъ культуры, тиадыгбзэ, тишэн-хабзэхэр къызэраухъумэхэрэ къэдгъэлэгъон тлъэкыгъ. Адыгэ къэралыгъо телерадиокомпания зэртийем ыки цыфхэу мылькукъэ ӏэпшыгъу къытфэхъугъэхэм яшыагъэкъэ мыльэпкъ юфыр зэшохыгъэ хъугъэ. Джаш фэдэу Израиль, Иорданием, Францием ашыпсэурэ тильэпкъэгъуҳэм афэгъэхыгъэу телепроектэу «Лъэпкъ лъэмыйджыр» юф дэзышлэрэ тикуп зэкимки къэтын 30 ыгъэхъазырыгъ. Ахэр адыгэ телевидением ихъарзынэш хэхъагъэх.

Абхаз бысымгуашэм дэжь

«Лъэпкъ лъэмыйджыр» Игъогүхэр

Амфитеатрэ

Хэхэс тильэпкъэгъуҳэмрэ тэрырэ тызэрэзэткырэр зы — тэ тичыгу тыщэпсэу, ащ уасэ фэтшын фаеми зыдэтымышижъяу, ежхэр зэрэххэхэр зы такъикии ашыгъушишэрэп. Анахь щыИкъиШу Іэкыбым щызиИми адыгэ чыгум зэрэшымыпсэурэг игукъау. Мылькум, щыИкъ-псэукъЭм къапкъырыкырэ ушъхъагъу зэфэшхъафхэм ахэр алъахъэх. Ау гур бгъеделэн пльэ-кыштэп. Хэхэс тильэпкъэгъуҳэм тазыхахъэм ащ ишыхъат зэфэшхъафхэр нэрылъэгъу тфэхъугъэх, гукъэ-кыжхэр джыри зэречаных. 2006-рэ ильэс, Йонигъу, Изра-

иль, адыгэ чылэу Кфар-Камэ иеджапI. Анатомиекъ клоэр урокым тычИхъэ. КІэлэгъяджу Хъахъу Щелкет кІэлэ-еджакIохэм адыгабзкъЭ къа-фуатэ: 2007-рэ ильэс, чьэ-пьогъу, Франциер. Париж игупч шыпкъэ титэу ита-рихъ чыпIэхэр къэткIуҳъэх. Дунаим имузей анахь инмэ ашыгъу Луврэ, Эйфель ильэгапIу Францием итамыгъэу Монмартр — а зэпстэур Франциер мы дунэешхом къахэзгъэшырэ чыпIэ хъалэмэтих. Лшэгъу пчыагъэхэм къакIоцI Францием икъе-ралыгъо гъэ-псыкъЭ, итариихъ, икультурэ къа-хэшгъэ цыфхъэр ежкъяр къэралыгъо имы-закъо, дунаим щызиэлъашIагъяж. Наполеон, Дюма, Вольтер, Помпиду, Руссо, де Голь, ахэм ясатыр хэтэу джыри бэ ўыцIе къепIон пльэ-кыштэп. Фран-циузхэр ахэм зэ-рарыгушохэ-рэм фэдэу, тэ, адыгхэм, Фран-цием тезшхыре-

тильэпкъэгъу цыфшагъохэм ацIэ къетIон тлъэкыщ.

Я 16 — 20-рэ лшэгъуҳэм француухэм якультурэ, яшIи-нгъэ, яобществен-полити-ческ щыИкъ-псэукъЭ адыгэу а уахътэм ахэсигъэхэм хэх-нонгъэхэр арагшыгъэх. Ахэр француз литератуrom зитхыгъэхэр къыхэнгъэ Айшэт, Францием илъихъузыщI къы-зыфагъэшьошагъу, генералэу де Голь юф дэзышIагъэу, дзэкIолIхэм ясимэджэш ипа-щэштэгъу Хъагъундэкъо Ел-мэсхъан, Сорбоннэ щылэжьэгъэ зэльашIэрэ шIэнэгъэлэжьэу ѹыИ тхакIоу КIубэ Щэбан.

Айшэт зыщагъэ-тIылъыжыгъэ

чылысэу «Свя-той Рок» зыфа-Иорэр, Хъагъун-дэкъо Елмэсхъан зыщагъэти Йи-лъыжыгъэ Дзэм имузей, КIубэ Щэбан зыщылажэ-щыгъэ ашпъэрэ е д ж а п I э р къызэдгъэльэгъу-гъэх. Адыгэ та-рихым ильэуж-хэр французмэ ятирихъ хэмы-кIуакIу къызэ-рэхнагъэхэр, тэ ахэм тазранэс-гъэр аукъодьеу зэпшыгъэ љофу щымытэу, пстэуми мэхъэн куу ахэльэу къытшхъуѓ. Я 16-рэ лшэгъум Айшэт иапэрэ адыгэ лшэ-бэкъо Францием щидзыгъэм къыкIэлъыкIуагъэх я 20-рэ лшэгъум ѹыкIхэм Тыркуем икIыхи Лион юф щызышIэнэу Когъэгъэ адыгэ унагъохэр.

Хъатикьое Йетэм Тыркуем къикIыгъэу Францием щы-псэурэ тильэпкъэгъум ашыц. Джаш фэдэу Шам, Иорданием къарыкыгъэ адыгхэр арыхь ибэ-нахьыбэу Францием уз-

шIукIэштхэр, ахэм абхазхэр, абазхэр, осетинхэр, нэмикI кавказ цыфлъэпкъхэри ахэп-хъагъэх, зэкIэмкIи нэбгырэ 300 Йэп-ципэ мэхъух. Къытфай-тагъэм изы шыхыатэу ашбэхэм ашыц ѩицкъо Джамилэ ишхапIэ пчыхъэшъхъашхэ ѢытшIынэу тыращэлIагъ. ШхапIэм тызэрэчIехъагъэм тетэу дэпкъым пыльэгъэ адыгэ Йэпшысэхэр къэтлэгъуѓэх, французыбзкъЭ хэутыгъэ мэ-фэпчым наарт Саусырыкъо исурэт тешIыхъагъ.

«Тидэхагъэ тызхэс цыфлъэпкъхэм тIахы, тахкIуадэ. Джаш пае Кавказым къикIыгъэ

къэгушIуагъ, къуаем ымэ зы-Иуци, Бирахъян къыЧуагъэм дыригъашту ѿшхъэх ыгъэссыгъ. Нэку-нэпсы къэхъуѓуэу «Опсэу!» адыгабзкъЭ къы-Иуагъ.

Джамилэ ыдэжь тыкъыш-сыфэ чэчын хъугъагъэ нахь мышIэми, адыгэ унагъоу кы-тажштыгъэм нэужым төблэгъагъ. Унэу тызэрихъагъэм тэ тпкъы къикIу адыгэ унэгъо пчыагъэ къышызэрэгүйонгъэу къыЧкIыгъ.

ХъакIэшым тычIехъэфэ на-хыжъеу исыгъэхэм афэмы-шIу тэш фэгъэхыгъэ упчIэ тигъусэгъэ Хъатикьое Йетэм

Ацумыжъ Налщык ихъакIэш

Кафедральнэ чылысыр

лъэпкъхэмкIэ тызэрэIыгъ. Йем Йэр ритымэ зыгорэ пшIэ-шьущт», — elo Йетэм.

Бысымгуашэр нэшх-гуш-хэу къытпэгъохъуѓ. Джамилэ ишпъашIуэу Джансэт Йэнэ шыгъэр псынкIу къызэу-хыгъ, тэри ЙэнкIу тахэхъагъэп.

Бирахъян адыгэ къое гъэ-гъугъэр Джамилэ фишэигъ: «Мыр адыгэ чыгум къикIыгъ, ымэ къыпхе», — йозэ зэмы-жэгъэх шIухъафтыныр бы-сымгуашэм ритыгъ. Джамилэ

зэрератыгъэр къызэхэтхыгъ: «Үйгүсэхэм адыгабзэр ашIа?» «КъыЧахъэхэм шIульэгъу-ных, ашIэ», — Йетэм джэуапыр аритыжыгъ.

ХъакIэшым тихъагъ, на-хыжъхэм шIуфэс ятхыгъ. ТызэрэчIупльагъэм тетэу ти-бысымхэм ягумкI ашхъары-кIыжыгъ, бэшIагъэу тызэрэ-шIэштэгъэм фэдэу зэдэгүшы-Иэгъур туублагъэ.

— ШъукIэлэцIыкIумэ адыгабзэр зэрагъэшIэн амал яIа?

— ЕджапЭм зычахъехэрэм щулагъеу чИкыжыфэхэ нэс адыгабзэр зэрагъашЭ.

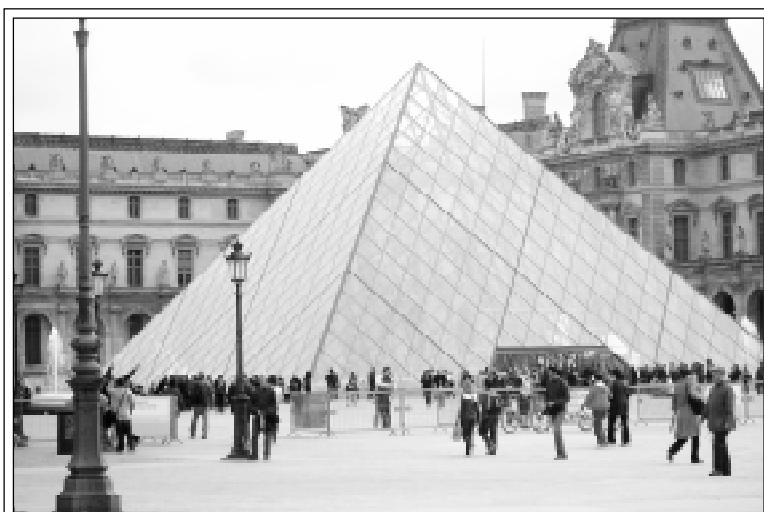
— Джар дэгъу, тэтыехэм бзэр ашЮкЮдогъ. Аш тэ тилажын хэль.

Джаш фэдэу тызэрэгъегушы Иээз, чыщыр хэкЮтагъ. КыкIэлъыкЮгъэ мафэм Лион дэс адыгэхэм ежхэм нахь якЮпЭ чыпIэхэр кытагъэлэгъугъэх. Лион быслымэн мэштигэу тIу дэт — зыр тыркумэ, адэр арабмэ яй. Тильэнкъегъу хэхэсхэр зыдакЮхэрэр апэрэр ары.

«Мы мэшти цыкIур тэркIэ нахь гупсэф, — кытиIуагъ Къэплъан, — ежхэм яхэгъегу тыкыкыгъеу Францием тызэрэцьпсэурэр ашIэшь, тыркухэм тагъхымэрэп». Шыпкъ, араб мэштигэм ипчхээр тильэнкъегъумэ афызIуагъгъэх.

НыбжыкIэхэр зыщизэрэу-гъоирэ гупчэм нэужым та-щагъ.

Лион щыпсэурэ адыгэхэм яныбжыкIэхэм адыгэ къашьор зэрагъашЭн алъкIыним пае, Лион имэрье зээгъынтигъэ дашиI, ыпкIэ амитэу унз къялахыгъ. КъэшъокЮ купым ицIэр «Сипсэ», аш кIэлэцIыкIухэри кIэлакIэхери хэтын.

Луврэр

закью, кавказ цыф лъэпкэ зэфшхъафхэр хэхьэх, ар сыда кызыхэкIыгъэр?

— «Сыадыг» зыЮрэмэ зэкIэмэ типчэ афызIуагъгъ. МышшиIэ кавказ цыф лъэпкъхэмкIэ макIэ тэхьу, арыш, чечэн, адыг, абхаз тIоу зидгошырэп. Тызэкъотын, тызэдэIэн фаеу тэлтыгъ. Лион кытагъэкIухэ зэххум, аш ибгышхъэ анах лъагэ тет Кафедральэ чылыс шьхьаIэм тибысымхэм

толическе чылысым ишагу адыгэ джэгушхо дэзышIыхъэгъэхэс тильэнкъэгъухэм агухэм Саусырыкъо имашю зэрашьблэрэм ар изышыхат ыкIи ар къазэрэфадагъэр бгъешIэгъон фэдизеку. Джырэ дунаим акыл уильу ухтэм лъэпкэ пистуми, культурэ зэфшхъафхэмий чыпIэ зэрэшагьотышьущтыр аш къегъэльягъо.

Францием ис тильэнкъэгъу ныбжыкIэхэм адыгабзэр амышIэжими, агу щизэу ныдэлъфыбзэкIэ къамыIошуурэр лъэпкэ къашъомкIэ кыралотыкIы. Адыгэ мэкъамэм фэЮрьшIэрэр адыгэ пкышишольр ары ныIэп. А зы лыгъанткIом ныбжы дунаим тыхигъекIэштэп.

ГүшIиуэж.

Мы аужырэ уахътэм IэкIыб къэралыгъомэ ашыпсэурэ тильэнкъэгъухэм нахыбэрэ тахахъэ хъугъэ. Ежхэмий адыгэ чыгум ренэу квакЮхэрэр бэу ахтых. Адыгейм изшхъяетхэр, хэбзэ IофишIэхэр, къэшъокЮ ыкIи журналист купхэр пчагъэрэ тильэнкъэгъу хэхэсмэ адэжь кIуагъэх. Икъун фэдизэу тызэршIагъ, нэIуасэ тызэфэхъугъ. Тызэдэлэжъэнэу едгэжъэжъенным иуахътэ къэсигъ. Зэхэт лэжапIэхэр, адыгэ еджэпIэ хэхыгъэхэр, ахэм IэпыIэгъу афхьущут унашьохэр, дунэе адыгэ телевидениер гъэпсыгъэнхэр къыкIэлъыкIорэ лъэбэкью шагъохэу хүнхэ фое. Аш лъэныкIуитIури кIэхъопсы, гьоту Iуагъгъэр зэрэдгэфедэштыр тэры зыIэ ильыр.

ТЭУ Замир.

Министрэ Ток Мухадинэ ирезиденции

Лион и Адыгэ Хасэ ипащэу Къэрдэнэ Самед дэтшIыгъэ зэдэгүштигъум мыш фэдэу кызыхигъэшыгъагь:

— Нахь лъыкIутатэ къэси тихабзэ, тикультурэ кызэрэты-ухумэнхэ фаем нахь тегуши-сэ тыххугъ. НыбжыкIэхэм адыгэ джэгухэр зэхашхэурагъэжьагь. Аш тетзэ непэрэ мафэм тыкынэсигъ. Тызхэхэм тахэмийкIэхэмий фэшI аш фэдэу лъыдгъэкIотэцт.

— Шуихасэ адыгэмэ ямы-

ащыщэу Ешьутэльэ Хъабибэ тичицэгъагь:

— Мы чылысым ишагу фитынгъэ къайтхи адыгэ джэгү щитшIыгъагь. Нысэндээ джэгугъэп, тэр-тэрэу тызэхахь, тикIалхэри тигъусэхуу ми тIэкIум тыцыддэгугъ. Аш фэдэу тытхагъеу уахътэ кызыгъэп.

Хъабибэ зигугъу кышиIыгъэ хъугъэшIагъэр зэкIэм тынэгү къыкIэуцуагь. Умакъэ Iоу ушыгушыIэ зыщымыхъущт ка-

Ансамблэу «Сипсэ» — Франциер

Едыджхэр Тыркуем зы-
кЮжыгъэхэм ллЭшИгъум
ехъу тешлагъэу унагъом Мэ-
мэт къихъугъ. Азиз ыцЭу
Мэмэт ятэш илагъ. Ащ ты-
гъуасэ хэкужьыр къыбгы-
нагъэм фэдэу игугъу къы-
шЫштыгъ, егъашЭми ымыл-
льэгъугъэ адыгэ чыгужьым
къытегущыИштыгъ. Мэмэт
ллыпкым иуци, хэкум къэ-
кИон ыльэкИын зэхъум ятэ-
шым къыриоштыгъ: «Моу
сыщи къухъельатэм ситIупш,
сэр-сэрэу тикъуаджэу Къэсэй-
хаблэ къэзгъотыжыщ».
ЩымыИэж къуаджэу Азизэ
егъашЭми зыдэмысыгъэм
унагъоу щыпсэущтыгъэхэри,
ахэр хъэблэ-хъаблэу зэрээ-
хэсыгъэхэри ежь дэсыгъэм
фэдэу къыIуатэштыгъ. Мэ-
мэт ятэшым ицЫкIугъом
къыщегъэжьагъэу зэхихыгъэ
къэбархэм ятэж икъуаджэ
ынэгу къыкIагъэуцштыгъ.
Мэмэт ятэшым фэдэу аго.
ИцЫкIугъом къыщегъэжьа-
гъэу ащ пэблагъэу, икъэбар-
хэм ахэтэу къэтэджыгъ. Ятэ-
шым ишIуагъэу ельтыэ хэ-
кужьым шульэгъоу фишы-
гъэри.

Мэмэт хэкужьым къызы-
клюжыгъэр ильэс 18 хүнгээ.
А уахътэм къыклоц илоф-
шаклэ, ищылаклэ, къызыхэ-
хъажыгъэ лъэпкъым чы-
пэу щиубытыгъэм сегупши-
сэу бэрэ къыхэклы. Тэ тызэ-
раплагъэ патриотизмэм нахь
льэшэуи къысшошы Мэмэт
ицлыклагъом зэхихыгъэ къэ-
бархэм аклуачлэ. Ахэр ары
ичлыгу штульэгьоу фырилэм
льялса фэхүгъэхэри.

Мэмэт хэкужьым кызегъэзжыйм ильэс 37-рэ ыныбжыгъ, бын-унаагьо илагъ. 1992-рэ ильэсир тихэгъэгук! ю охтэ кызырык! ю щытыгъэп. Экономикэр нэмийг гьогу техъэштыгъ, тучанхэр нэк! югъэх, зэхжок! юныгъэу къежьагъэхэм цыфхэр зэрахчуулжхэр ашиглтыгъэп. Ау Мэмэт а фыртынэ ильэсхэм къагъэшынагъэп, зыфаер пхырызышыгъюн калэу къичигээгъ. Урысыер сшэрэп, ау Адыгейим имытыгъе еджап! къызэйихыгъ. Бээ пчагъэ зыщызэрэгъэш! ю гупчэу «Активыр» зэхицэн, ыгъэпсын ыльэк! югъ. Урысыбзэу умыш! юрээр зыщыкъэралыгъуабзэу, адыгабзэу о бгъэ

льяпIэрэр хъатэу къызышира-
мыдзэрэ хэгъэгум кIалэм
щызэшIуихыгъэр Iоф къызэ-
рыкIоп. Цыфхэм узыфаер
агурыбгъэлоным пае акыли,
щэлагын, гукIуачи уиIэн фэ-
ягъэ. А зэпстэури Мэмэт хэ-
льыгъ, джыри хэль.

— Зыгорэ къыбдэхъунэу уфаемэ, цыфэу Йоф зыдыгуй-

Іэштүм игъэпсык Іэ къыдэ-
пльйтэн фae. Аш щыклагъеу
и Іэхэр ыпэ ибгъэшыхээ
уекуалІэмэ, уезгъыштэп.
Цыфыр сыдрэ бгъукII угу
рихын ылъэкIыштэп. Щы-
клагъе зимыІэ уукIещтэп, сэри
апэ сзызритэу. Цыфым дэгъоу
хэлъыр хэпльэгъон фae. Ишэн
угу римыхырэми ар гъусэгъу
пишын пльэкIын фae, — ело
Мэмэт.

Укъызыщымыхъугъэ-узыщамыпIугъэ чыгури писе хэтIагъэу шIу пльэгъун, уфээзэу, бэмшиIЭу къэубгынагъэу, укIожсы пиIоигъо утегущиIэн пльэкIицт. Аиц фэдэу щагъэсагъэх Едыдж унагъоу я XI-рэ лIЭшIэгъум ия 90-рэ ильэсхэм адыгэ чыгужсыр къэзыбгыни, Тыркуем кIожсыгъэм. А унагъом къихъухъагъ Едыдж Мэмэт.

Мэмэт ятэжсэу Мосэ ильэс 14 ыныбжьэу 1887-рэ ильэсүм мыш рашижсыгьягъ. Едиджсхэм Къэсэнкъохэр араюштыгъ. Ахэр Къэсэнкъохьаблэ Ѣыпсэущтыгъэх. Абдэхэ къуаджэр джы Унэрыкъохьаблэрэ Блащэнсынэрэ азыфагу итыгъ. Къуаджэр зыгъэпсигъэр Мэмэт ятэжсэи Гэшвагъэу ало.

«ХЭТРЭ АДЫГИ ЧЫГУЖЬЫМ ЗЫКЪЫФИГЪЭЗЭН ФАЕ»

КіЭ зэрэштыр. Сыадыгэу, сы Едыдж Мэмэтэу къэралыгъо системэм сыхигъеуцуагъэп, адыгабзэкІ сыгушыІэмэ, та-зыр къыстырилъхъагъ. Аштетэу сыкъызыхидзырэм фэдэу хъугъэ. Урысъем революцием ыуж анахь дэгъоу ышлагъэмэ ашыц лъепкъхэр лъэпкъхеу

къышызэйуахырэм Мэмэт иделегат. Гүшүйэр кыратым, кыбыш шоигъомкіә аш сеүпчыгъ.

— Хэкужъым ылъэны-
къо! Э къэпльэр адыгэу ду-
наим тетыр хасэм хэт. Сэ
хасэм сызэрэшыгугъырээр
льэпкъыр зэрыгтээшт гуп-

къызэригъэнагъэхэр. Къэралыгъошхом щыпсэурэ лъэпкъехэр зэкІэ урысхэу ылтыгтагъэхэп. Шъхъадж хэхъоныгъэшыгын фитэу амал ритыгъ Къэралыгъо лъэпкъеу исыр зэкІэ зы лъэпкъеу зылтыгтэрэм ыльзасэ к'еутыжбы. Сыадыгэу, си Едыдж Мэмэтэу къэралыгъо системэм сыхэтын фае, — ело Мэмэт.

— ёю мэмээт.
Мэмэт ыгъээссыгээ гупчэм нэхбэри 300 фэдиз чиэс, ахэр күэлээгъэджэ 25-мэ рагьаджэх. Гупчэр еджээПэ къоды-ееп, ар адыгабзэм, адыгэ культурэм, искуствэм ялэжьаклохэм язэйукапI. Шуши организацьеу «Гуфэс» зы-фиюрэм иофхтхабзэхэр мышы щызиэхищэхэу бэрэ къыхэкЫ. Ежь Мэмэт зэрию, а организацием ежь иофтагб. Бзэм, культурэм фэлэжьэрэ ныбжын-күэхэм организациеер ильяс къэо ИэпIэгху афхэху. Мэмэт иа��ылкIэ, имылькукIэ зыхэмлэжьэрэ адыгэ Иоф республикам шызхангарн.

ликэм щызэхащэрэп.
Мэмэт унгъю дахэ и. Ип-
шьашъэу Гушф Лондон дэт
университетым кандидатскэ
диссертациер кышигчэштып-
къэжьыгъ. Унагъю ихъагъэу
Анкара щэпсэу. Икхалэу Гу-
шьао Адыгэ къэрэлтигъю уни-
верситетым экономикэмэг

СИХЪ У Гошнагъу

Сурэлхэм арытгэр: Едьидж
Мэмэт. Мэмэт иклагэу Гү-
шьаарээ ишшэцьэу Гүшэф-
рэ азынагу ит. Фондзу «Гү-
фэсүм» шүхъяфтынхэр зэ-
ритыгъэхэм Мэмэт ахэт.

Зэкъошныгъэм игъогухэмкіэ

Уишушаагъэ Къыотэжыы, Султлан!

Кавказ шъолъырым щызэлъашаэрэ орэдьоу Султлан-Ураган иконцерт Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо филармоние зэрэшыкыаугъэм лъэпкъ гупшиасакъэхэр тигъашыгъэх. Пчыхъэзэхахъэм Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэшэе-Щэрджэсым, Адыгейим яартистхэр хэлэжьагъэх.

ТысыпІэ нэкІ имыІэжъэу Султлан иччыхъэзэхахъэ филармониет зэрэшызэхашагъэм тигъэгушхуагъ. Къэбэртэе-Бэлъкъарым и Къэралыгъо Академическэ къэшъокло ансамблэу «Кабардинкэм» иартист куп концертим кырагъэблэгъагъ. Жыыр аїтгау, лъэпкъ

гупшиасэм пэс кыпагъакІэу къашъохэр дахэу къашыгъэх. Артистхэр нэгушлохэу, адыгэ шъуашау ашыгъыр къашъом ыбзэкъ къагъэгүшүэу тльягээ, тшоғъашыгъончуяа тялтыгъ.

Орэдьохэу Нэчэс Анжелика, Еутых Вячеслав, Лилу, Эльдарэ Айдэмыр, нэмыкІхэми

АР-м и Кубок

«Гранит» – Кошхэблэ район

Къэралыгъо гээпсыкіэу Адыгэ Республикаэм илэр зыгъэпытэрэмэ ашыщ спортыр. Къалэхэмрэ районхэмрэ зэнэкъохуэр ашызэхашэх, хэгъэту ыкы дунээ зэлүкіэгъумэ къащахырэ медальхэр республикаэм и Мафэ фагъэхых.

Адыгейим ирайонхэмрэ къалэхэмрэ яхэшыпкыгъэ командэхэм пэшхэгъаш ёшшэгъуэр эздэргъяа. Финалнкыом хэхъагъэхэм язэлукіэгъуэр Ионыгъом и 27-м зэраухыгъэхэр:

«Мыекъуап» Мыекъуап – Кошхэблэ район – 1:2.

«Гранит» Мыекъуап – Төүцожь район – 7:1.

«Мыекъуапэр» Кошхэблэ районым ихэшыпкыгъэ командэрэ язэлукіэгъумэ зыхыштэр къэшгъяа ѿштыгъ. Батырбый Рустем Сергея Мальцевым «Мыекъуапэм» икъэлапчээ зэрызэ Иэгуаор дадзагъ. Пчагъагъэр 0:2-у ёшшэгъур зэрэшхаарын «Мыекъуапэр» емызэгъумэ нахыбэрэ ыпзэкъ ильзуу фежъагъ. Сергей Горловым кошхэблэ футбольистмэ якъэлапчээ Иэгуаор зидедзэм бысымхэм гүгъэу ялэм хэхъуагъ.

Кошхаблэхэм ар кыдаалтызээ, ухумэн Иофхэр зэрэгъэцээ

къэштхэм нахь пылтыгъэх, ошшэдэмышІэу апэкІ зилыхъекІэу «Мыекъуапэм» гумкыгъохэр кыфаахыштагъэх. Кошхаблэхэу Батырбый Рустем, Тхарькохъо Казбек, Батырбый Рустем, Джигунэ Арсен, Мээзыл Арсен, Сер

гей Мальцевир, къэлэлпчээ Итуу Хаджырэко Рустем, нэмыкІхэри гүетнгээ ин ахэлэлэу ёшшагъэх.

Зэлүкіэгъум Кошхэблэ районим иадминистраците илаштэу Тхарькохъо Налбын елтэгъ. Финалн къоджэ футбольистхэр зэрэххагъэхэм фэш гүшшагъэх.

Мыекъопэ «Гранитыр» Төүцожь районым ифутболистмэ зэрэтекъяа дгэшшагъорэп. Шыныкъэ, районим икоманды «Гранитыр» икъэлапчээ Иэгуаор дидзи, пчагъагъэр кызызийхъ. «Гранитыр» итровер шынхыаа Кобл Анзор ашпаа зэхъокынгъэхэр коман-

дэм фишигъэхэп, нахь гъенэфигъэу апзэкІ ильинхэу футбольистмэ унашто афишигъ.

Теүцожь районим иухумакъохэр, гуччам итхэр башэрэ хэхъохуяа, эзхыныгъэ яэу дээвэр ёшшагъэхэп. Къэлэлпчээ Итуу Нэхэе Даутэ гъогохъублэ Иэгуаор къэлапчээм дигъэлэгъэми, бгъэмисэнэу ёшшагъэп.

Чъэпъогъум и 5-м, сыхатыр 15-м финалым ѢшэлукІштхэр: «Гранит» Мыекъуап – Кошхэблэ район.

Сурэтим итхэр: Кошхэблэ футбольистхуу К. Тхарькохъомрэ Р. Батырбыйимр.

Редактор шъхьаїхэр:

ДЭРБЭ Тимур

ХҮЭШПҮЦЭ Мухъэмэд

ТХБАГЬЭПСЭУ Уцужыкъу

Зэхээшагъэхэр:

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо Совет – Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдээшагъэхэр:

Адыгэ Республикаэм лъэпкъ ИофхэмкІ, йэлб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъуухм адьырээ зэхъынтыгъэхэм ыкы къэбар жыгъум иамалхэмкІ и Комитет

Зыщаушхыатыгъэр:

Урсыё Федерации хүүтэн ИофхэмкІ, телерадиокъэтийнхэмкІ ыкы зээлбэлээсээхэмкІ и Министерствэ и Тэмрэ-Кавказ чылэгъэштэйшынгъэхэм, зэраушхыатыгъэ номерыр ПИ №1 3892

Зыщаушхыатыгъэр:

ОАО-у “Полиграф тедзап” ИофхэмкІ, 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Редакциер зыдэшыїэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр — 52-16-79, редактор шъхьаїм илэрээр гудзэр — 52-49-44, редактор гудзэр — 52-16-77. Е-mail: adygvoice@mail.ru

Пчагъагъэр

5641

Индексхэр

52161

52162

Зак. 3614